НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» Факультет інформатики та обчислювальної техніки Кафедра інформатики та програмної інженерії

Звіт до комп'ютерного практикуму з дисципліни «Системне програмне забезпечення»

Прийняв Виконав

асистент кафедри ІІІІ

Пархоменко А.В. Хільчук А.В.

Студент групи ІП-14

"06" червня 2023 р.

Комп'ютерний практикум №5

Тема: макрозасоби мови асемблер.

Завдання:

Скласти програму на нижче наведені завдання:

- 1) переписати програму комп'ютерного практикуму № 2 з використанням одного макроса;
- 2) переписати програму комп'ютерного практикуму № 3 з використанням макросів та передачею параметрів в них;
- 3) переписати одну програму (на вибір студента) комп'ютерного практикуму No 4 з використанням макросів та залученням міток в тілі макросу.

Виконання:

```
Текст програм:
```

push dx

```
Перша програма:
PRINT VALUE MACRO VALUE
  LOCAL m1,m2,m3
  ;making a new line
  MOV DL, 13
  MOV AH, 02h
  INT 21h
  MOV DL, 10
  MOV AH, 02h
  INT 21h
  MOV bx, VALUE
  or bx,bx
 ins m1
  mov al,'-'
  int 29h
  neg bx
m1:
  mov ax,bx
  xor cx,cx
  mov bx,10
m2:
  xor dx,dx
  div bx
  add dl,'0'
```

```
test ax,ax
 jnz m2
m3:
  pop ax
 int 29h
 loop m3
ENDM
STSEG SEGMENT PARA STACK 'STACK'
 DB 256 DUP ('STACK')
STSEG ENDS
DSEG SEGMENT PARA PUBLIC 'DATA'
 inmes DB 7, 0, 7 dup (0); variable to store the input number
  prompt DB 'Enter a number [-32734;32767]: $'
  number dw 0
  CR DB 13, '$'
 validation_failed DB 'Wrong input. Ending the execution...$'
DSEG ENDS
CSEG SEGMENT PARA PUBLIC 'CODE'
  EXTRN atoi: FAR
MAIN PROC FAR
  ASSUME CS:CSEG, DS:DSEG, SS:STSEG
  MOV AX, DSEG
  MOV DS, AX
  call read_input
  call validate input
  call inmes_chars_to_digits
  call inmes_digits_to_number
  call number_sub
 PRINT_VALUE number
  call stop_exec
MAIN ENDP
read_input proc
  ; display the prompt
 MOV DX, OFFSET prompt
  MOV AH, 9
  INT 21h
```

inc cx

```
; read the input
  lea dx, inmes
  MOV ah, 0Ah
  int 21h
  ret
read_input endp
inmes_chars_to_digits PROC
  MOV CL, [inmes+1]
  LEA SI, inmes+2
  cmp byte ptr [si],2Dh
  jne NO_MINUS
  sub CL,1
  inc si
NO_MINUS:
  FOR_LOOP:
  sub byte ptr [si],48
    inc si;
    LOOP FOR_LOOP
  ret
inmes_chars_to_digits ENDP
inmes_digits_to_number PROC
  LEA SI, inmes+2;
  mov ax,0
  mov cx,10
  cmp byte ptr[inmes+2], '-'
  ine FOR_LOOP2
  INC SI
FOR_LOOP2:
  MUL CX
  ADD AL, [SI]
  INC SI
  cmp byte ptr [si],13
  ine FOR_LOOP2
```

```
cmp byte ptr[inmes+2], '-'
 jne TO_NUMBER_END
  neg ax
TO_NUMBER_END:
  mov number, AX
  ret
inmes_digits_to_number ENDP
number_sub proc
  sub number,34
  ret
number_sub endp
stop_exec proc
  MOV AH, 4Ch
  INT 21h
stop_exec endp
validate_input proc
  MOV CL, [inmes+1]
  LEA SI, inmes+2
  cmp byte ptr [si],2Dh
  jne FOR_LOOP_VALIDATION
  sub CL,1
  inc si
  FOR_LOOP_VALIDATION:
  cmp byte ptr [si],48
  JL VALIDATION_FAILURE
  cmp byte ptr [si],57
  JGE VALIDATION_FAILURE
  inc si;
  LOOP FOR_LOOP_VALIDATION
  ret
VALIDATION_FAILURE:
  MOV DL, 13
  MOV AH, 02h
```

```
INT 21h
  MOV DL, 10
  MOV AH, 02h
  INT 21h
  MOV DX, OFFSET validation_failed
  MOV AH, 9
  INT 21h
  call stop_exec
validate_input endp
CSEG ENDS
END MAIN
Друга програма:
CALCULATE_FUNC MACRO macro_a,macro_b,macro_x
  local x_is_zero,x_less_than_zero,func_overflow,calc_func_end
  cmp macro x,0
  JE x_is_zero
  JS x_less_than_zero
  mov ax, macro_x
  imul macro_x
  JO func_overflow
  imul macro x
  JO func_overflow
  imul macro a
  JO func_overflow
  add ax, macro b
  JO func_overflow
  mov chiselnik, ax
  imp calc_func_end
x is zero:
  mov ax,macro_a
  add ax,macro_b
  JO func_overflow
  add ax,macro_b
  JO func_overflow
  mov chiselnik, ax
  imp calc_func_end
x_less_than_zero:
```

```
mov ax, macro a
  imul macro_x
  jo func_overflow
  sub ax,macro_b
  imul macro_x
  jo func_overflow
  mov chiselnik, ax
  imp calc_func_end
func_overflow:
  MOV DX,offset prompt_overflow
  MOV AH, 9
  INT 21h
  call stop_exec
  calc_func_end:
ENDM
STSEG SEGMENT PARA STACK 'STACK'
  DB 256 DUP ('STACK')
STSEG ENDS
DSEG SEGMENT PARA PUBLIC 'DATA'
  bufer DB 7, 0, 7 dup (0)
  prompt DB 'Enter a number: $'
  validation_failed DB 13,10,'Wrong input. Ending the execution...$'
  result_zalishok db 'zalishok $'
  prompt_x db 'Please, enter x $'
  prompt_a db 13,10,'Please, enter a $'
  prompt_b db 13,10,'Please, enter b $'
  prompt_overflow db 13,10,'Overflow has occured! Ending program execution
  newline db 13,10,'$'
  a dw 0
  b dw 0
  x dw 0
  chiselnik dw 0
DSEG ENDS
CSEG SEGMENT PARA PUBLIC 'CODE'
MAIN PROC FAR
  ASSUME CS:CSEG, DS:DSEG, SS:STSEG
  MOV AX, DSEG
  MOV DS, AX
  call input_values
  CALCULATE_FUNC a,b,x
```

```
call print_result
  call stop_exec
MAIN ENDP
input_values proc
  MOV DX, offset prompt_x
  MOV AH, 9
  INT 21h
  call single_read_input
  mov x,AX
  MOV DX,offset prompt_a
  MOV AH, 9
  INT 21h
  call single_read_input
  mov a,AX
  MOV DX,offset prompt_b
  MOV AH, 9
  INT 21h
  call single_read_input
  mov b,AX
  ret
input_values endp
single_read_input proc
  ; read the input
  lea dx, bufer
  MOV ah, 10
  int 21h
  call validate_input
  call bufer_chars_to_digits
  call bufer_digits_to_number
  ret
```

single_read_input endp

```
bufer_chars_to_digits PROC
  MOV CL, [bufer+1]
  LEA SI, bufer+2
  cmp byte ptr [si],2Dh
  jne NO_MINUS
  sub CL,1
  inc si
NO_MINUS:
  FOR_LOOP_TO_DIGITS:
    sub byte ptr [si],48
    inc si;
    LOOP FOR_LOOP_TO_DIGITS ; decrement CX and jump to
FOR_LOOP if CX is not zero
  ret
bufer_chars_to_digits ENDP
bufer_digits_to_number PROC
  LEA SI, bufer+2;
  mov ax,0
  mov cx,10
  cmp byte ptr[bufer+2], '-'
  jne FOR_LOOP_TO_NUMBERS
  INC SI
  FOR_LOOP_TO_NUMBERS:
    MUL CX
    ADD AL, [SI]
    INC SI
    cmp byte ptr [si],13
    jne FOR_LOOP_TO_NUMBERS
  cmp byte ptr[bufer+2], '-'
  jne TO_NUMBER_END
  neg ax
TO_NUMBER_END:
  ret
bufer_digits_to_number ENDP
```

bx_result_print proc

```
or bx,bx
  jns m1
  mov al,'-'
  int 29h
  neg bx
m1:
  mov ax,bx
  xor cx,cx
  mov bx,10
m2:
  xor dx,dx
  div bx
  add dl,'0'
  push dx
  inc cx
  test ax,ax
  jnz m2
m3:
  pop ax
  int 29h
  loop m3
ret
bx_result_print endp
stop_exec proc
  MOV AH, 4Ch
  INT 21h
stop_exec endp
validate_input proc
  MOV CL, [bufer+1]
  LEA SI, bufer+2
  cmp byte ptr [si],2Dh
  jne FOR_LOOP_VALIDATION
  sub CL,1
  inc si
  FOR_LOOP_VALIDATION:
  cmp byte ptr [si],48
  JL VALIDATION_FAILURE
```

```
cmp byte ptr [si],57
  JGE VALIDATION_FAILURE
  inc si;
  LOOP FOR_LOOP_VALIDATION
  ret
VALIDATION_FAILURE:
  MOV DX, OFFSET validation_failed
  MOV AH, 9
  INT 21h
  call stop_exec
validate_input endp
print_result proc
  MOV DX, offset newline
  MOV AH, 9
  INT 21h
  mov bx,chiselnik
  call bx_result_print
  cmp byte ptr [x], 0
  jg drobom
  ret
drobom:
  MOV DL, '/'
  MOV AH, 02h
  INT 21h
  mov bx,x
  call bx_result_print
  MOV DL, '='
  MOV AH, 02h
  INT 21h
  mov dx.0
  mov ax, chiselnik
  div x
  mov bx,ax
  push dx
  call bx_result_print
  pop dx
```

```
cmp dx,0
  je print_end
  push dx
  MOV DX,offset result_zalishok
  MOV AH, 9
  INT 21h
  pop bx
  call bx_result_print
print_end:
  ret
print_result endp
CSEG ENDS
END MAIN
Третя програма:
FIND_SUM_OF_ARRAY MACRO ARRAY_REF,ARRAY_COUNT
  local sum_macro_end,finding_sum_loop,sum_overflow
  mov cx, ARRAY_COUNT
  mov di, ARRAY REF
  mov ax,0
  mov bx.0
finding_sum_loop:
  mov al, byte ptr[di]
  cbw
  add bx,ax
  jo sum_overflow
  inc di
  loop finding sum loop
  JMP sum_macro_end
sum overflow:
  MOV AH, 09h
  LEA DX, overflow_msg
  INT 21h
  call stop_exec
  sum macro end:
ENDM
STSEG SEGMENT PARA STACK 'STACK'
  DB 256 DUP ('STACK')
STSEG ENDS
DSEG SEGMENT PARA PUBLIC 'DATA'
  validation_failed DB 'Wrong input. Ending the execution...$'
  PROMPT_MSG DB 'Enter the size of the array: $'
```

```
msg ask for input DB 0Ah, 0Dh, Enter the members of the array [-128;127]:
  msg1 DB 'Enter the size of the array: $'
  msg2 DB 0Ah, 0Dh, 'Sum of all elements of array is:$'
  msg3 DB 0Ah, 0Dh, 'Maximum element of array is: $'
  msg4 DB 0Ah, 0Dh, 'The contents of the array before sort are:$'
  msg5 DB 0Ah, 0Dh, 'The contents of the array after sort are:$'
  overflow msg DB 0Ah, 0Dh, 'Overflow has occured! Stopping the
execution...$'
  msg6 DB 0Ah, 0Dh, 'Array dimension cant be zero or negative! Ending
program execution...$'
  msg7 DB 0Ah, 0Dh, 'Array member value must be in range [-128;127]! Ending
program execution...$'
  newline DB 0Dh, 0Ah,'$'
  bufer DB 7, 0, 7 dup (0); variable to store the input number
  ARRAY_SIZE DW?
  my_array Dw?
DSEG ENDS
CSEG SEGMENT PARA PUBLIC 'CODE'
MAIN PROC FAR
  ASSUME CS:CSEG, DS:DSEG, SS:STSEG
  MOV AX, DSEG
  MOV DS, AX; set DS to point to DSEG
  call init_array
  FIND_SUM_OF_ARRAY my_array, ARRAY_SIZE
  MOV AH, 09h
  LEA DX, msg2
  INT 21h
  call print_bx_from_new_line
  call find_max
  MOV AH, 09h
  LEA DX, msg3
  INT 21h
  call print bl from new line
  MOV AH, 09h
  LEA DX, msg4
  INT 21h
  call print_array
```

```
call bubble_sort
  MOV AH, 09h
  LEA DX, msg5
  INT 21h
  call print_array
  ; free the memory allocated for the array
  MOV AH, 49h; free memory function
  MOV BX, DI
  INT 21h
  MOV AH, 4Ch
  INT 21h
main endp
bubble_sort proc
  mov cx, array_size
  dec cx
  outer_loop:
    mov si, my_array
    mov dx, cx
    inner_loop:
       mov al, [si]
       cmp al, [si+1]
       jle skip_swap
       xchg al, [si+1]
       mov [si], al
    skip_swap:
       inc si
       dec dx
       jnz inner_loop
    loop outer_loop
  ret
bubble_sort endp
find_max proc
  mov cx, array_size
  mov di,my_array
  mov bl,byte ptr [di]
  inc di
  dec cx
comparison_loop:
  cmp byte ptr [di],bl
```

```
il comparison_loop_end
  mov bl,byte ptr [di]
  comparison_loop_end:
  inc di
  loop comparison_loop
  ret
find_max endp
print_array proc
  MOV AH, 09h
  LEA DX, newline
  INT 21h
  mov cx, array_size
  mov di,my_array
  mov bx,0
  printing_array_loop:
  push cx
  mov bl,byte ptr [di]
  call print_bl
  inc di
  mov dl, ''
  mov ah, 02h
  int 21h
  pop cx
  loop printing_array_loop
  ret
print_array endp
init_array proc
  MOV AH, 09h
  LEA DX, msg1
  INT 21h
  call single_dimension_input
  MOV ARRAY_SIZE,AX
  MOV AH, 48h
  MOV BX, ARRAY_SIZE
  INT 21h
```

MOV my_array, AX

```
LEA DX, msg_ask_for_input
  MOV AH, 09h
  INT 21h
  mov cx, array_size
  mov di,my_array
array_member_input_loop:
  MOV AH, 09h
  LEA DX, newline
  INT 21h
  push cx
  call single_value_input
  mov [di],AX
  pop cx
  inc di
  loop array_member_input_loop
init_array endp
single_value_input proc
  call single_read_input
  cmp ax,-129
  jle value_validation_error
  cmp ax,128
  jge value_validation_error
  ret
value_validation_error:
  mov ah,09h
  lea dx, msg7
  int 21h
  call stop_exec
single_value_input endp
single_dimension_input proc
  call single_read_input
  cmp ax,0
  jle dimension_validation_error
dimension_validation_error:
  mov ah,09h
  lea dx, msg6
  int 21h
  call stop_exec
single_dimension_input endp
```

```
single_read_input proc
  ; read the input
  lea dx, bufer
  MOV ah, 10
  int 21h
  call validate_input
  call bufer_chars_to_digits
  call bufer_digits_to_number
  ret
single_read_input endp
validate_input proc
  MOV CL, [bufer+1]
  LEA SI, bufer+2
  cmp byte ptr [si],2Dh
  ine FOR_LOOP_VALIDATION
  sub CL,1
  inc si
  FOR_LOOP_VALIDATION:
  cmp byte ptr [si],48
  JL VALIDATION_FAILURE
  cmp byte ptr [si],58
  JGE VALIDATION_FAILURE
  inc si;
  LOOP FOR_LOOP_VALIDATION
  ret
VALIDATION_FAILURE:
  MOV DL, 13
  MOV AH, 02h
  INT 21h
  MOV DL, 10; Line Feed
  MOV AH, 02h
```

INT 21h

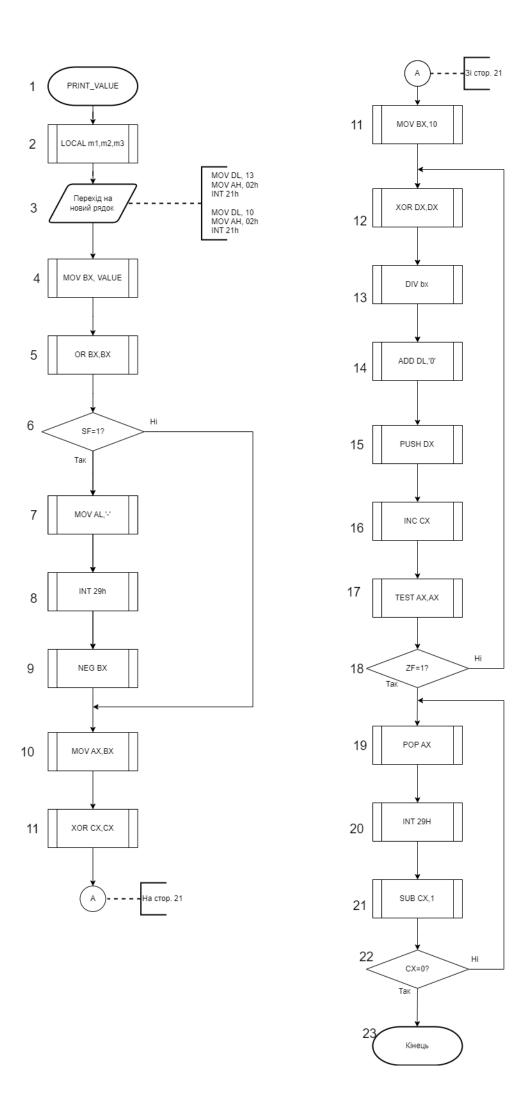
```
; display the prompt
  MOV DX, OFFSET validation_failed
  MOV AH, 9
  INT 21h
  call stop_exec
validate_input endp
bufer_chars_to_digits PROC
  MOV CL, [bufer+1]
  LEA SI, bufer+2
  cmp byte ptr [si],2Dh
  jne NO_MINUS
  sub CL,1
  inc si
NO_MINUS:
  FOR_LOOP_TO_DIGITS:
    sub byte ptr [si],48
    inc si;
    LOOP FOR_LOOP_TO_DIGITS
  ret
bufer_chars_to_digits ENDP
bufer_digits_to_number PROC
  LEA SI, bufer+2;
  mov ax,0
  mov cx,10
  cmp byte ptr[bufer+2], '-'
  jne FOR_LOOP_TO_NUMBERS
  INC SI
  FOR_LOOP_TO_NUMBERS:
    MUL CX
    ADD AL, [SI]
    INC SI
    cmp byte ptr [si],13
    jne FOR_LOOP_TO_NUMBERS
  cmp byte ptr[bufer+2], '-'
```

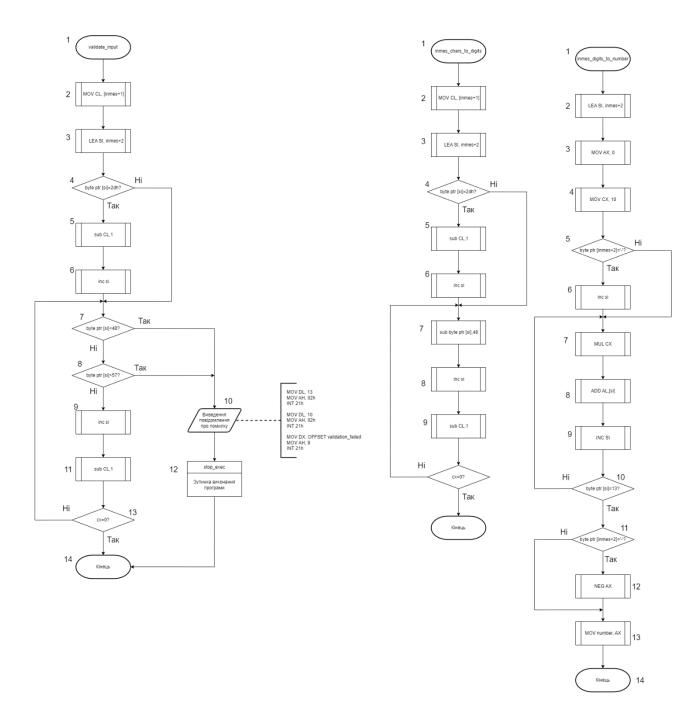
```
jne TO_NUMBER_END
  neg ax
TO_NUMBER_END:
  ret
bufer_digits_to_number ENDP
stop_exec proc
  MOV AH, 4Ch
  INT 21h
stop_exec endp
print_bx proc
  or bx,bx
  jns m1
  mov al,'-'
  int 29h
  neg bx
m1:
  mov ax,bx
  xor cx,cx
  mov bx,10
m2:
  xor dx,dx
  div bx
  add dl,'0'
  push dx
  inc cx
  test ax,ax
  jnz m2
m3:
  pop ax
  int 29h
  loop m3
ret
print_bx endp
print_bx_from_new_line proc
  MOV AH, 09h
  LEA DX, newline
  INT 21h
  call print_bx
  ret
print_bx_from_new_line endp
```

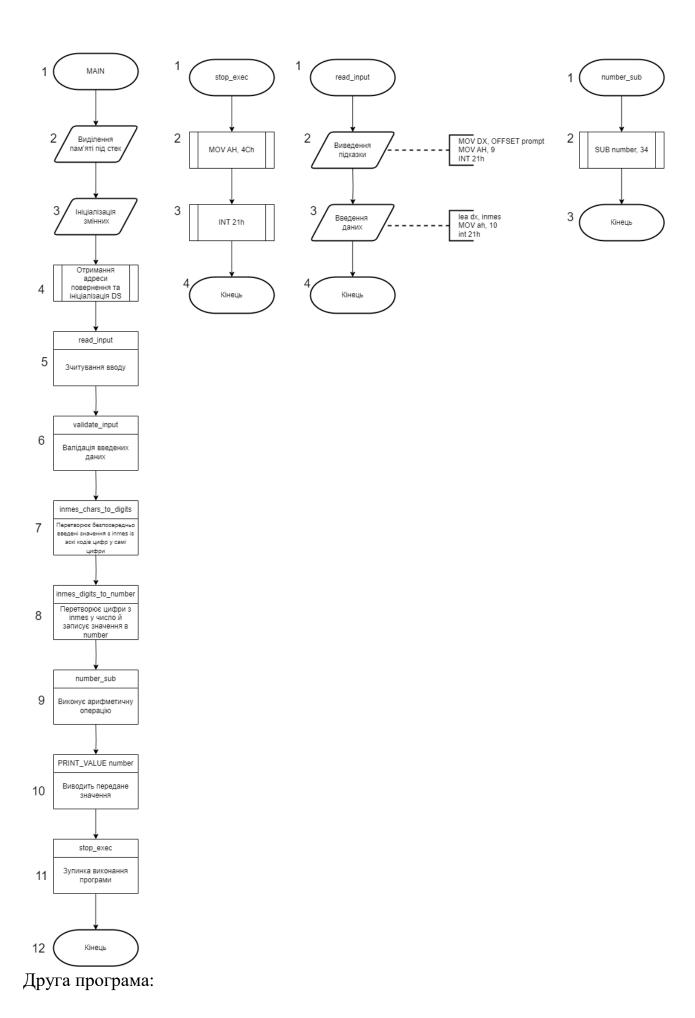
```
print_bl proc
  or bl,bl
  jns m1_bl
  mov al,'-'
  int 29h
  neg bl
m1_bl:
  mov ax,bx
  xor cx,cx
  mov bx,10
m2_bl:
  xor dx,dx
  div bx
  add dl,'0'
  push dx
  inc cx
  test ax,ax
  jnz m2_bl
m3_bl:
  pop ax
  int 29h
  loop m3_bl
ret
print_bl endp
print_bl_from_new_line proc
  MOV AH, 09h
  LEA DX, newline
  INT 21h
  call print_bl
  ret
  print_bl_from_new_line endp
CSEG ENDS
END MAIN
```

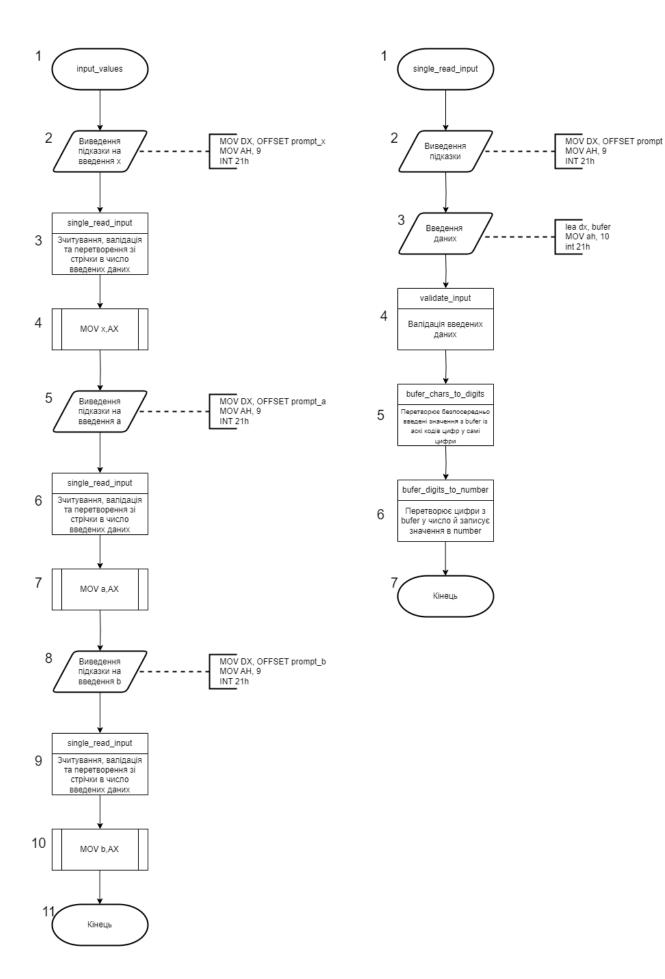
Схема функціонування програми:

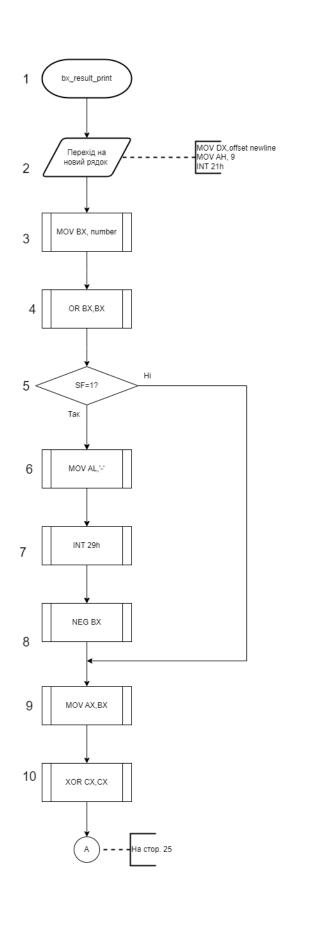
Перша програма:

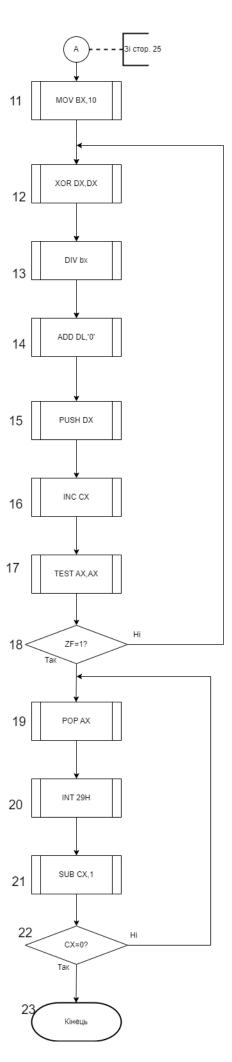

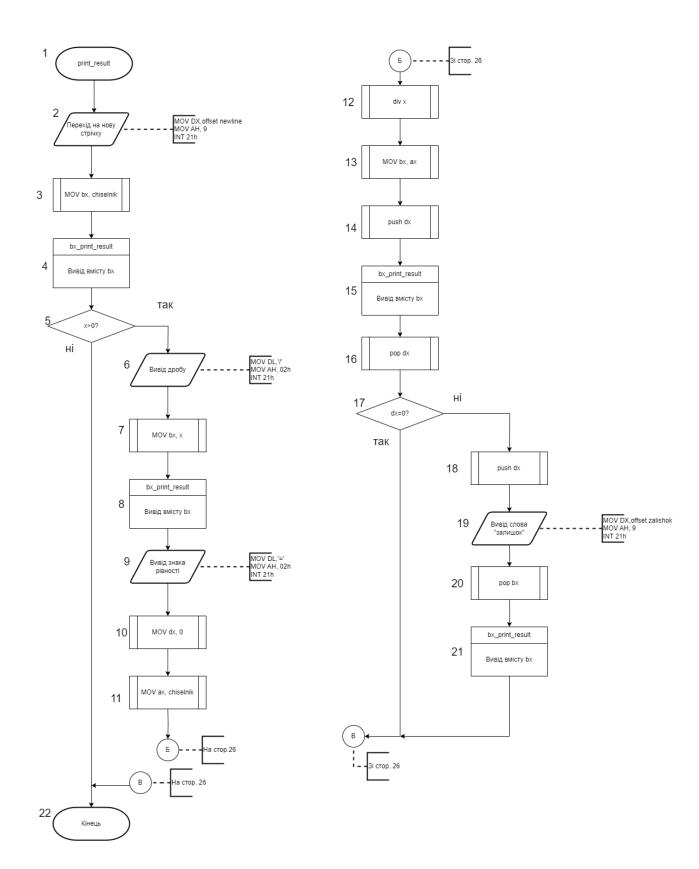

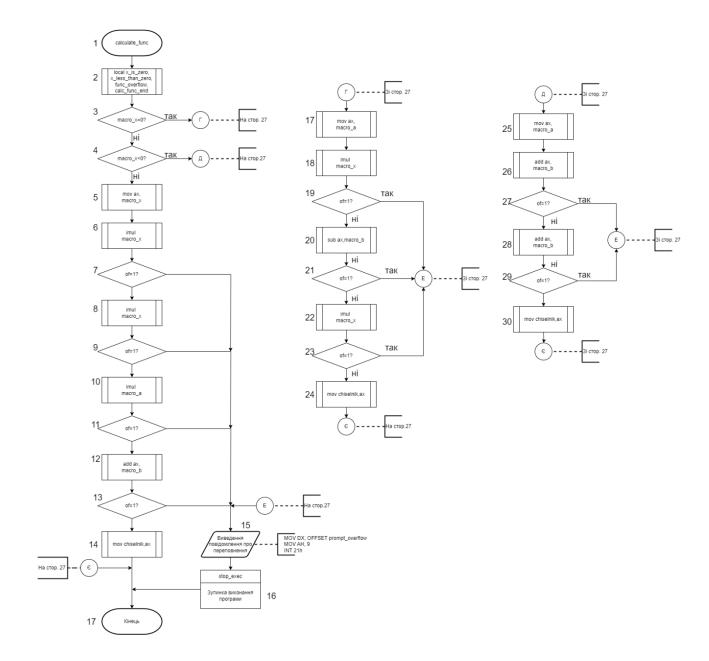

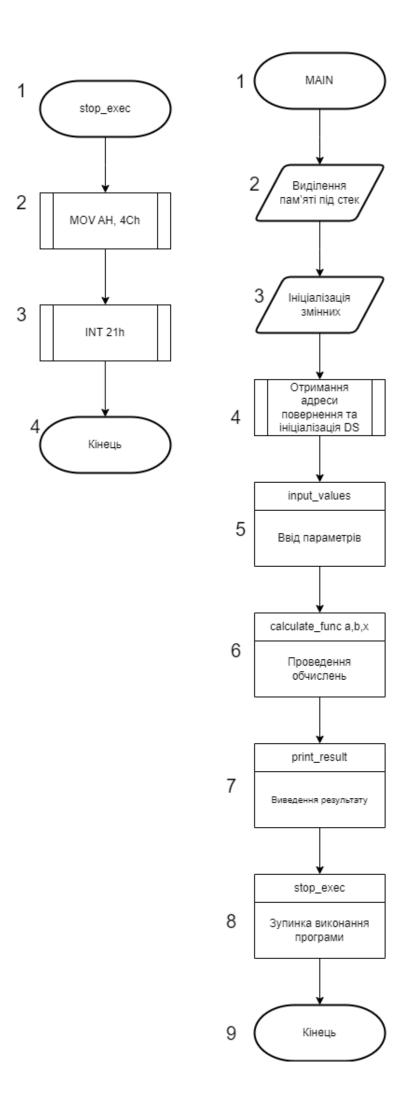

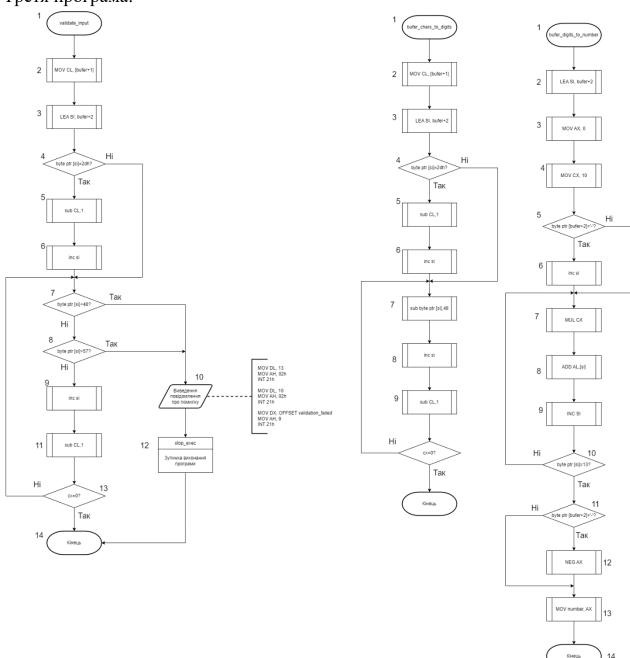

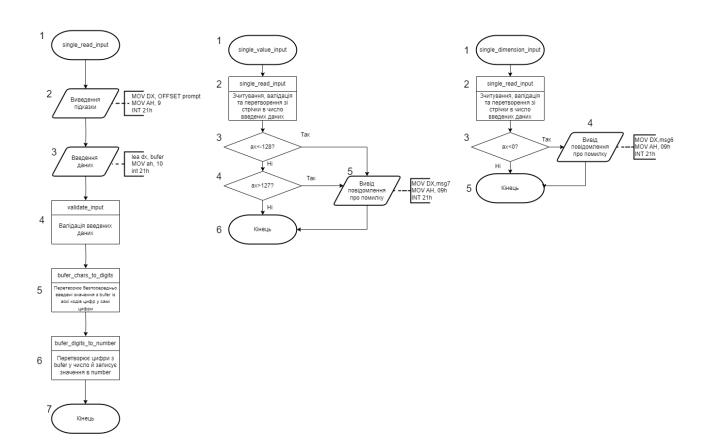

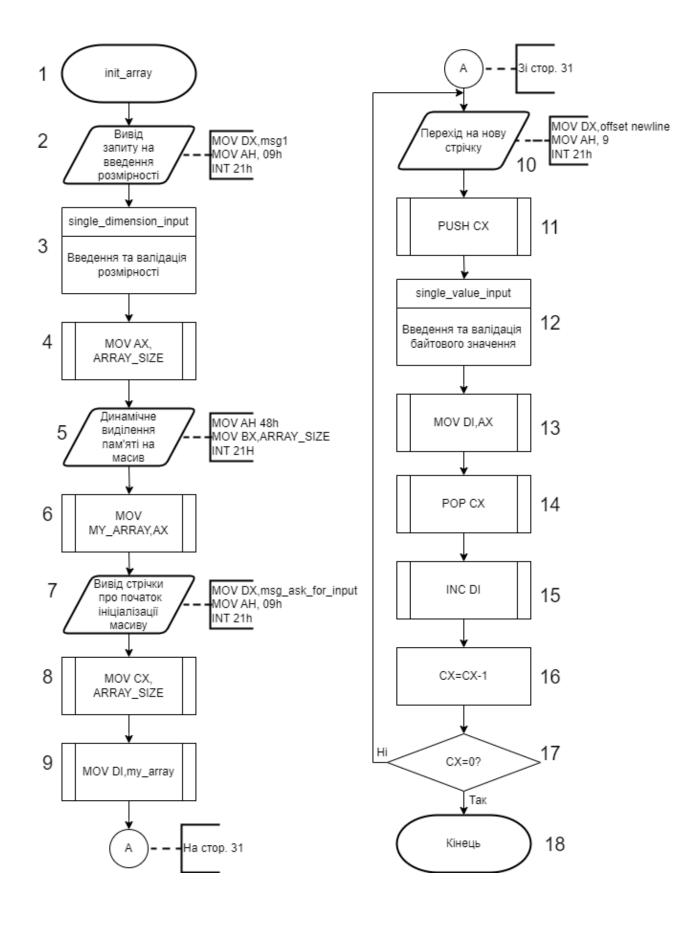

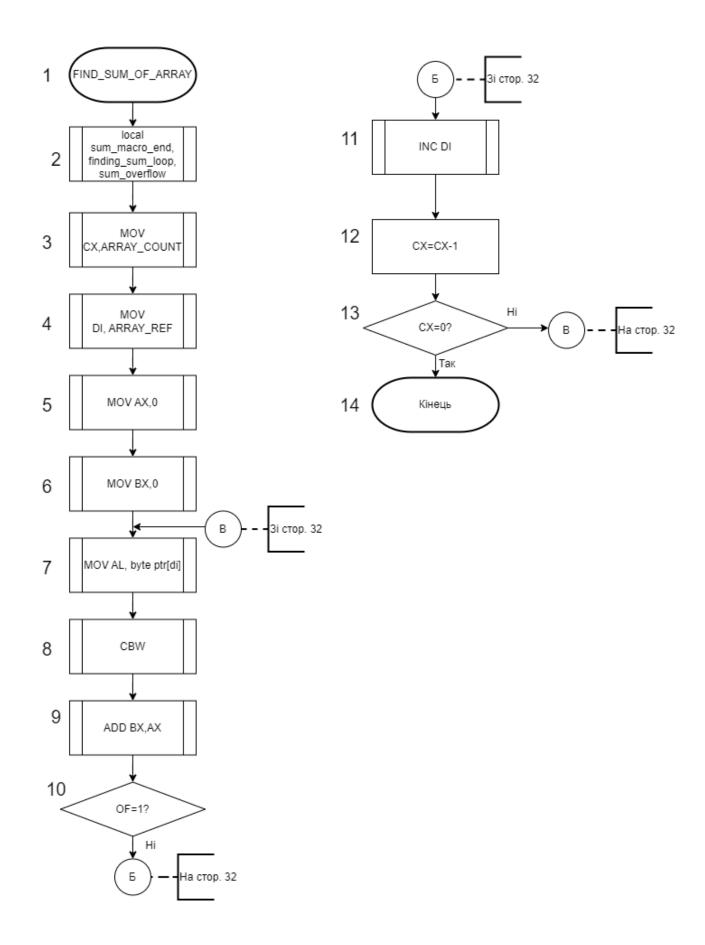

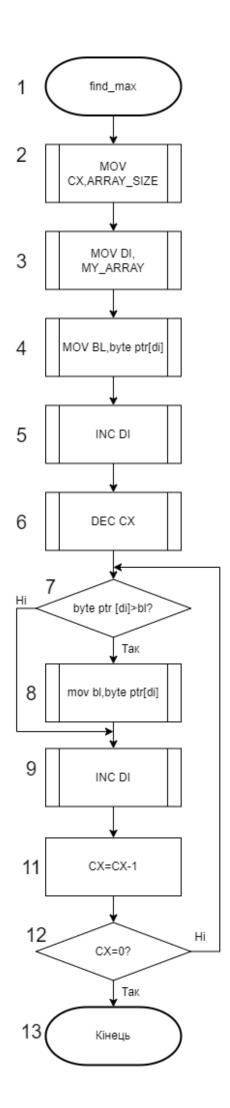
Третя програма:

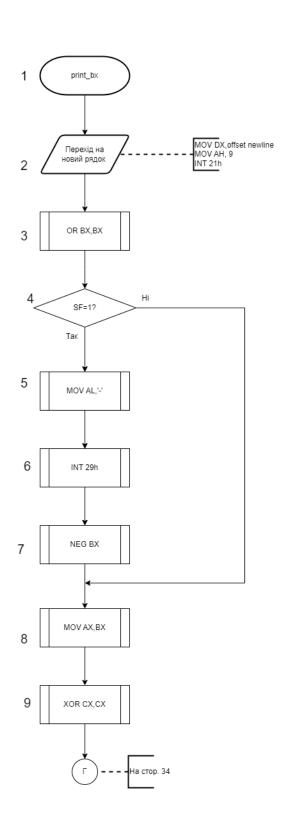

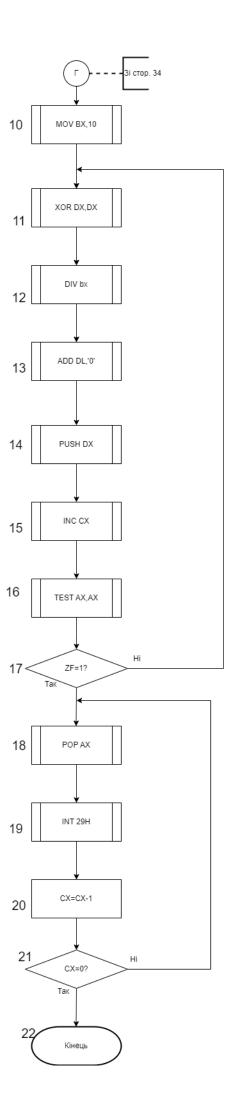

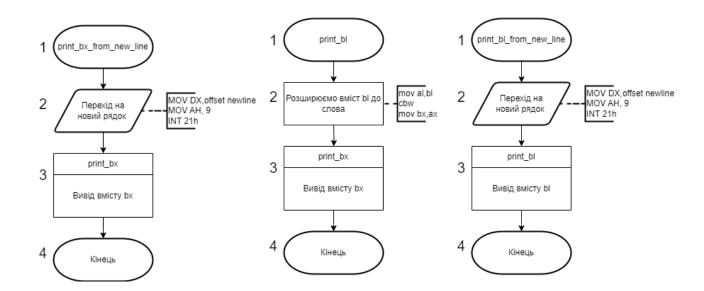

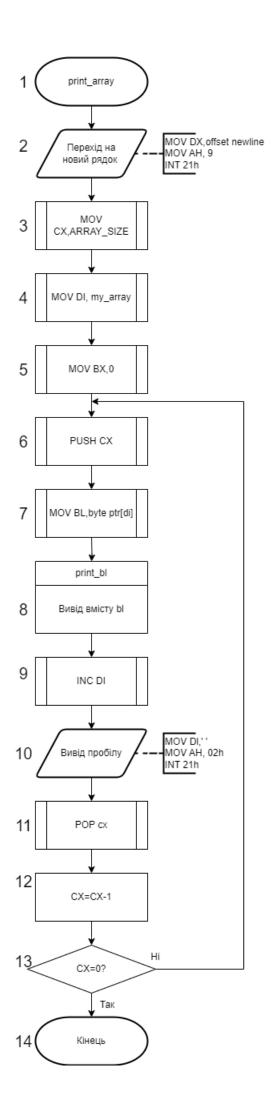

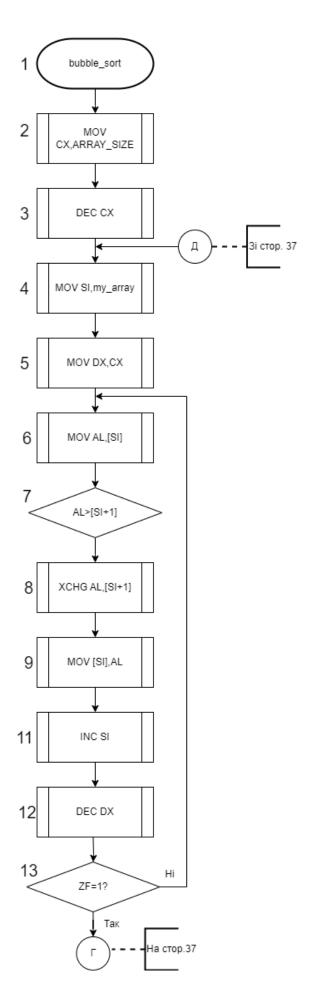

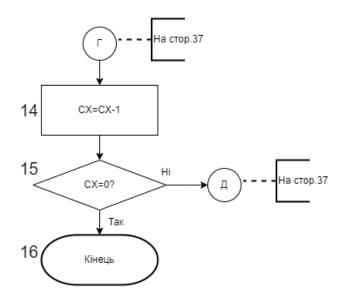

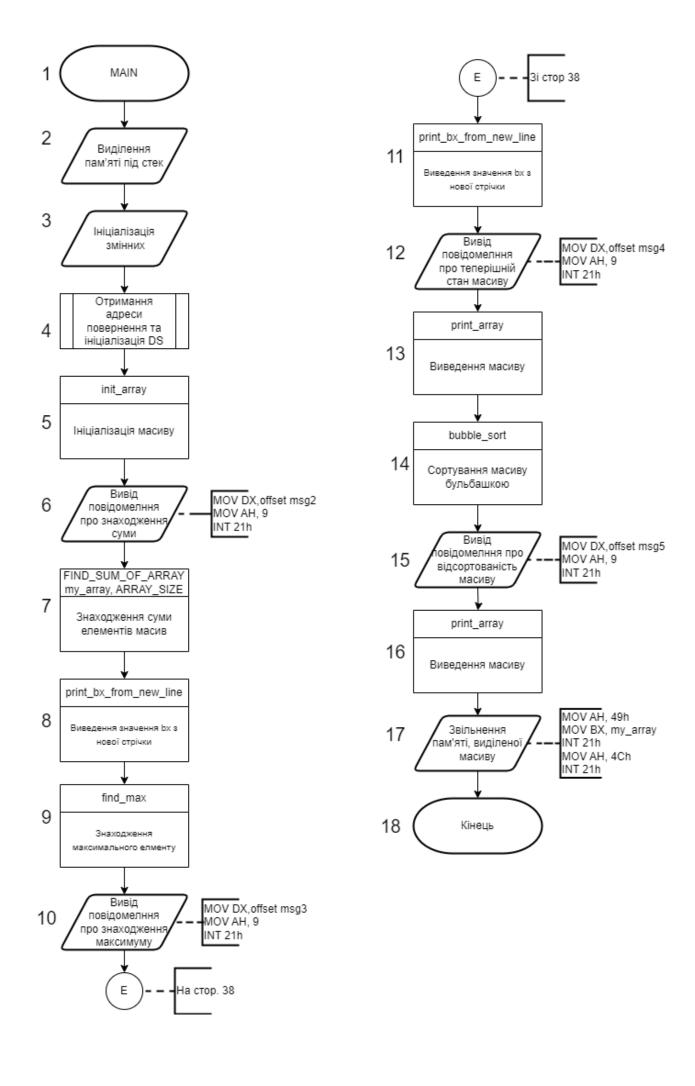

Приклад локальних міток макросів в .lst файлах:

```
115 0003 8E D8
                                        MOV DS, AX; set DS to point to DSEG
   116
   117 0005 E8 00B4
                                        call init_array
   118
   119
                                        FIND_SUM_OF_ARRAY my_array, ARRAY_SIZE
   120 0008 8B 0E 01FFr
                                        mov cx, ARRAY SIZE
1
  121 000C 8B 3E 0201r
                                        mov di, my_array
1
   122 0010 B8 0000
                                        mov ax,0
1
   123 0013 BB 0000
                                        mov bx,0
1
   124 0016
                                    ??0001:
1
   125 0016 8A 05
                                        mov al,byte ptr[di]
   126 0018 98
1
                                        cbw
1
   127 0019 03 D8
                                        add bx,ax
1
   128 001B 70 06
                                        jo ??0002
   129 001D 47
1
                                        inc di
1
   130 001E E2 F6
                                        loop ??0001
                                        JMP ??0000
1
   131 0020 EB 0B 90
                                    ??0002:
1
   132 0023
                                        MOV AH, 09h
1
   133 0023 B4 09
1
   134 0025 BA 012Cr
                                        LEA DX, overflow_msg
  135 0028 CD 21
                                        INT 21h
  136 002A E8 0174
                                        call stop_exec
1
   137 002D
                                        ??0000:
   138 002D B4 09
                                        MOV AH, 09h
                                       LEA DX, msg2
   139 002F BA 0090r
   140 0032 CD 21
                                        INT 21h
   141 0034 E8 0192
                                        call print_bx_from_new_line
   1/12
```

Приклад роботи програм:

Перша програма:

```
Assembly Launcher Ver: 1.1: Copyright (c) 2013 Lakhya's Innovation Inc.

Enter a number [-32734;32767]: 1234

1200

Press any key to exit...
```

Друга програма:

```
Assembly Launcher Ver: 1.1: Copyright (c) 2013 Lakhya's Innovation Inc.

Please, enter x 3
Please, enter a 3
Please, enter b 1
82/3=27 zalishok 1

Press any key to exit...
```

Третя програма:

```
Assembly Launcher Ver: 1.1: Copyright (c) 2013 Lakhya's Innovation Inc.

- - X

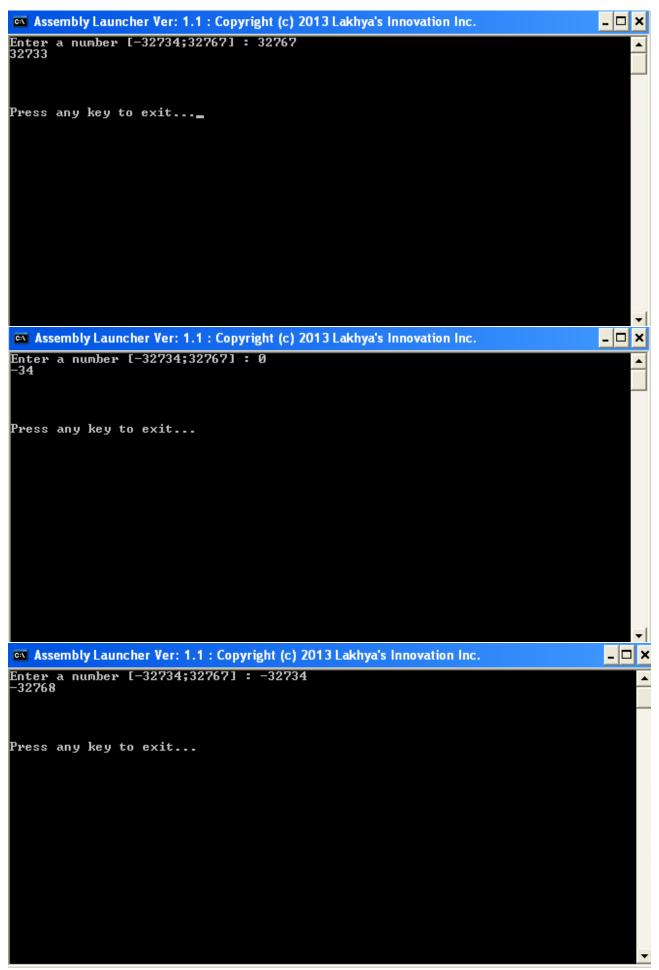
Enter the size of the array: 5
Enter the memebers of the array [-128;127]:

1
-1
-2
-2
100
Sum of all elements of array is:
100
Maximum element of array is:
100
The contents of the array before sort are:
1 -1 2 -2 100
The contents of the array after sort are:
-2 -1 1 2 100

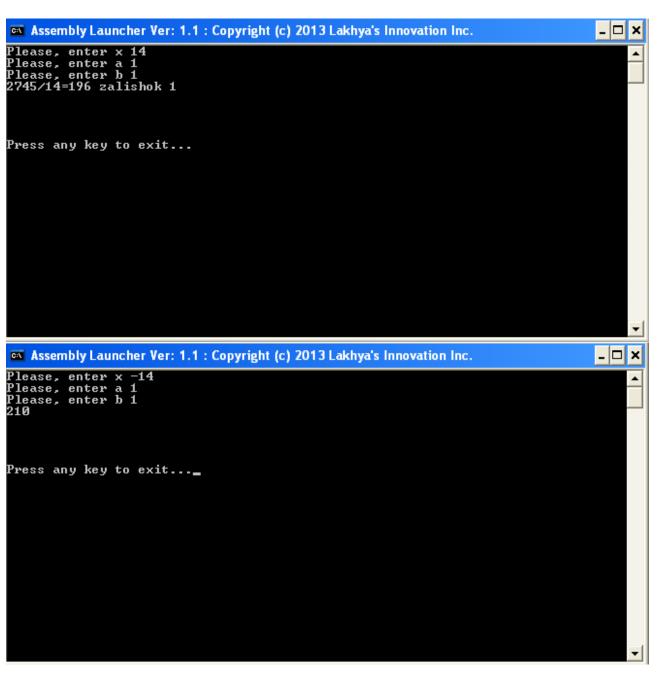
Press any key to exit...
```

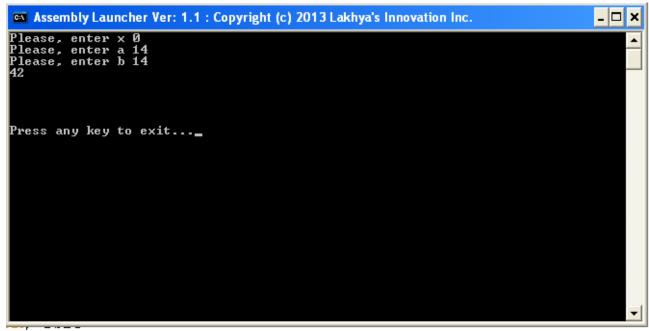
Перевірочні дані:

Перша програма:

Друга програма:

Третя програма:

```
- 0
🗪 Assembly Launcher Ver: 1.1 : Copyright (c) 2013 Lakhya's Innovation Inc.
Enter the size of the array: 0
Array dimension cant be zero or negative! Ending program execution...
Press any key to exit...
Assembly Launcher Ver: 1.1 : Copyright (c) 2013 Lakhya's Innovation Inc.
Enter the size of the array: 3
Enter the memebers of the array [—128;127]:
Array member value must be in range [-128;127]? Ending program execution...
Press any key to exit..._
```

Висновок:

Отож, у ході виконання лабораторної роботи було проаналізовано поставлені завдання, ознайомлено з теоретичної базою завдання та створено програмне забезпеченння, що являє собою попердні комп'ютерні практикуми, модифіковані із застосуванням макросів різного характеру за функціональністю. У рамках виконання поставленого завдання було створено низку макросів: макрос виводу переданого значення для КП 1, макрос обрахунку значення функції для КП 2 та макрос для обчислення суми елемнтів для КП 3. Макроси для підзавдань було спроектовано з передбаченням можливого повторного застосування в програмі за допомгою оголошення локальних міток. Систему було побудовано з урахуванням найвірогідніших відмов: неправильного вводу, переповнення, ін.. Під час виконання лабораторної

роботи було набуто практичних навичок роботи з макрокомандами, специфікою їхнього застосування та функціональностей, що вони надають. Урешті-решт, було проведено тестування створеного ПЗ та побудовано на основі коду програм блок-схеми.